

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministrui
Linui Kukuraičiui

2020-01-14 Nr. 003

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
NR. 20-27**

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija (toliau – LPSK) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimo Nr. 1386 "Dėl Pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo" pripažinimo netekusiu galios" projektą Nr. 20-27 ir pagal savo kompetenciją teikia savo išvadas.

LPSK griežtai nepitaria pavojingų darbų sąrašo pripažinimui netekusiu galios dėl žemiau išvardintų priežasčių:

1. LPSK nuomone, pavojingų darbų sąrašo panaikinimas sudarys sąlygas subjektyviam kiekvienos darbo vietos profesinės rizikos įvertinimui. Atsižvelgiant į tai, kad nėra jokio kontrolės mechanizmo, kurio pagalba vyktų profesinės rizikos darbo vietoje patikrinimas ir vertinimas, darbdavio atliktas profesinės rizikos vertinimas gali neatitikti realios situacijos, taip mažinant esamą riziką iki minimumo.

2. Atsižvelgiant į tai, kad profesinės rizikos veiksmų vertinimas bus visiškai perduodamas kiekvieno atskiro darbdavio diskrecijai, tikėtina, kad mažės ir galimai pavojingų darbų, dėl ko darbuotojai privalės dirbti minimaliai saugiomis ar visai nesaugiomis darbo sąlygomis. Atkreiptinas dėmesys, kad ir šiuo metu vykdomas profesinės rizikos vertinimas ir veiksmų nustatymas, tačiau darbdaviai šią paslaugą perka iš privačių įmonių, kurios nėra kontroliuojamos ir paslaugą gali suteikti tokia apimtimi, kokios pageidauja užsakovas.

3. Atliekant profesinės rizikos vertinimą, darbdavys gali vertintojui pateikti vienokias darbo sąlygas, tuo tarpu, kurios faktiškai dirbant tą darbą, gali būti visiškai kitokios. Pvz. maisto pramonės įmonėje, vertinant pakuotojo darbo vietą, galima rodyti, kad veikia tik viena pakavimo linija, tuo tarpu realiai dirbant veikia dvi linijos, kurios kelia dvigubą triukšmą, nei pateikiama vertinimo metu.

4. Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybei atsisakant atsakomybės dėl pavojingų darbų ir jų kontrolės, pavojingi darbai niekur neišnyksta, tiesiog į darbo santykius netinkamoje vietoje įvedamas nesaugus ir net nusikalstamas lankstumas, kuris sudaro prielaidas nesaugioms ir darbuotojų sveikatai kenkiančioms darbo sąlygoms. Atitinkamai, darbdaviams sudaromos visos galimybės elgtis nesąžiningai, neatsakingai vertinti profesinę riziką darbo vietoje, taip išvengiant papildomų išlaidų bei priedo už pavojingas darbo sąlygas mokėjimo darbuotojui.

5. Tikėtina, kad tokie pakeitimai suponuos darbuotojų darbo užmokesčio mažėjimą, kadangi sumažėjus pavojingų darbų nebus mokamas ir priedas prie darbo užmokesčio arba jis bus mažesnis nei realiai galėtų būti. Darbuotojas tai galės ginčyti darbo ginčus nagrinėjančiose institucijose, tačiau atsižvelgiant į tai, kad darbo ginčų kultūra Lietuvoje dar nėra išsivysčiusi, darbuotojai vengia kreiptis į institucijas dėl galimų jų teisių pažeidimų, o darbo ginčai brangūs tiek pinigine, tiek laiko, tiek ir moraline prasme.

6. LPSK supranta, kad darbdaviams yra papildoma finansinė našta apmokyti naujai pradėjusį dirbti darbuotoją, ypač jei jis jau yra išklausęs mokymus anksčiau ar turi aukštą kvalifikaciją, kuri suteikia jam pakankamai žinių ir gebėjimų dirbti pavojingomis darbo sąlygomis. Atitinkamai, LPSK mano, kad Vyriausybės pasirinktas kelias spręsti darbdavių keliamą problemą nėra racionalus, pagrįstas ir orientuotas į darbuotojo saugą ir sveikatą. LPSK siūlo, apsaugant darbdavį ir darbuotoją, problemą spręsti sukuriant darbuotojo kompetencijų pripažinimo sistemą, sudarant galimybes pripažinti anksčiau darbuotojo įgytas žinias ir kompetencijas, taip mažinant finansinę našta darbdaviui ir užtikrinant darbuotojo saugą darbo vietoje.

LPSK siūlo nepritarti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimo Nr. 1386 "Dėl Pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo" pripažinimo netekusiu galios" projektui Nr. 20-27 ir palikti jį galioti atitinkamai keičiant Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymą bei atnaujinant ir aktualizuojant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimą Nr. 1386 "Dėl Pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo"

LPSK atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimo Nr. 1386 "Dėl Pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo" pripažinimo netekusiu galios" projektas Nr. 20-27 nebuvo svarstytas Lietuvos Respublikos Trišalėje taryboje ir socialiniai partneriai neturėjo galimybės diskutuoti ir išreikšti bendros savo nuomonės šiuo klausimu.

Pirmininkė

Inga Ruginienė